

wokanda nr 11

Rok IV   Warszawa, listopad 1995   Cena 5 zł (50 tys. zł)

ORZECZNICTWO

Sądu Najwyższego

Naczelnego

Sądu Administracyjnego

Sądów Apelacyjnych

Sądu Antymonopolowego

przedmiotu poręczenia majątkowego, a następnie o wydaniu go samemu podejrzanemu) nie naruszył prawa w sposób opisany w art. 418 kc.

Tak więc nie istnieją w przedmiotowej sprawie ani przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa (i to niezależnie od tego, czy wnioski o zwrot przedmiotu poręczenia majątkowego zgłosiła sama powódka czy też jej mąż), ani też przesłanka z art. 481 kc, cywilnoprawne bowiem roszczenie o zwrot sumy 100 mln zł powódka nabyła dopiero w dniu 11 czerwca 1992 r.

Z tych względów, mimo odmiennego nieco uzasadnienia niż uzasadnienie zaskarżonego wyroku, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 382 kpc.

(Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22 listopada 1994 r., sygn. akt I ACr 300/94)

Zastąpienie walnego zgromadzenia spółdzielni przez zebranie przedstawicieli

Art. 37 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. — Prawo spółdzielcze (Dz. U. nr 30, poz. 210 z późn. zm.)

1. Statut pozwanej spółdzielni nie zawierał wskazania liczby członków spółdzielni, której przekroczenie pozwala na zastąpienie walnego zgromadzenia członków przez zebranie przedstawicieli. Przyjęto w nim, bez żadnych uwarunkowań, że najwyższym organem spółdzielni jest zebranie przedstawicieli, aczkolwiek zgodnie z art. 36 § 1 ustawy — Prawo spółdzielcze, najwyższym organem spółdzielni jest walne zgromadzenie, które jedynie w warunkach wskazanych w art. 37 § 1 tej ustawy może zostać zastąpione przez zebranie przedstawicieli.

W tych warunkach uchwała podjęta przez zebranie przedstawicieli podlega, na podstawie art. 42 Prawa spółdzielczego, uchyleniu jako niezgodna z przepisami tego prawa, bo podjęta została przez organ powołany na podstawie regulacji statutowej nie odpowiadającej bezwzględnie obowiązującym postanowieniom art. 37 § 1 wyżej wymienionej ustawy.

2. Zmiana statutu w kwestionowanej formie, mimo że została zarejestrowana, nie stanowi o jej ważności, ponieważ rejestracja wadliwego statutu, wynikająca z przeoczenia przez sąd rejestrowy jego braków, nie sanuje zaistniałej niezgodności z prawem.

Wyrok wydany w składzie: przewodnicząca — sędzia SA Elżbieta Haczewska (spr.), sędziowie SA — Helena Bucka i Monika Dębińska.

Z uzasadnienia

Powód domagał się uchylenia uchwały nr 5/III/93 z dnia 7 kwietnia 1993 r. Zebrania Przedstawicieli Członków pozwanej Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Tęcza” w B., którą wykluczono go ze spółdzielni, podnosząc, iż uchwała ta jest niezgodna z prawem.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa zarzucając, że wykluczenie powoda było zasadne, ponieważ jego podstawą była szkodliwa wobec spół-

dzielni działalność powoda w spółce „Bielrol”, której pozwana była największym udziałowcem.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Wojewódzki powództwo uwzględnił, ustalając, że Zebranie Przedstawicieli Członków, które podjęło zaskarżoną uchwałę nie było uprawnionym organem spółdzielni w rozumieniu przepisów ustawy — Prawo spółdzielcze, ponieważ działało w oparciu o postanowienia statutu, niezgodne z wymogami art. 37 ust. 1 tej ustawy. Art. 37 § 1. Prawa spółdzielczego stanowiąc o możliwości zastąpienia walnego zgromadzenia przez zebranie przedstawicieli członków przewiduje, iż statut może o tym postanowić, jeżeli liczba członków przekroczy liczbę w nim określoną. Tymczasem statut pozwanej Spółdzielni, obowiązujący w dacie podejmowania zaskarżonej uchwały nie określił tej koniecznej liczby, wobec czego jego uregulowania co do zebrania przedstawicieli członków są nieważne, co skutkuje, że organem uprawnionym do orzekania o wykluczeniu ze spółdzielni było tylko walne zgromadzenie.

Rewizję od powyższego wyroku, złożyła pozwana Spółdzielnia. (...)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Brak podstaw do uwzględnienia rewizji.

Nieuzasadniona jest powołana w niej podstawa rewizyjna z art. 368 pkt 1 kpc, stanowiąca o naruszeniu prawa materialnego, jak również nie zachodzi inna taka podstawa uwzględniana przez sąd rewizyjny z urzędu.

Wbrew wywodom rewizji, wyrok Sądu Wojewódzkiego odpowiada wymogom prawa materialnego i nie narusza wskazanych przez skarżącą przepisów Prawa spółdzielczego. Sąd ten bowiem słusznie przyjął, że zaskarżona przez powoda uchwała podlega, stosownie do art. 42 Prawa spółdzielczego, uchynieniu jako niezgodna z przepisami tego Prawa, bo podjęta przez organ powołany na podstawie regulacji statutowej nie odpowiada bezwzględnie obowiązującym postanowieniom art. 37 § 1 ustawy o określeniu w statucie liczby członków spółdzielni, której przekroczenie pozwala na zastąpienie walnego zgromadzenia członków przez zebranie przedstawicieli.

Statut pozwanej, obowiązujący w dacie podjęcia zaskarżonej przez powoda uchwały nie zawierał wskazania tej liczby. Przyjęto w nim bez żadnych uwarunkowań, że najwyższym organem spółdzielni jest zebranie przedstawicieli, aczkolwiek — zgodnie z art. 36 § 1 ustawy Prawo spółdzielcze — najwyższym organem spółdzielni jest walne zgromadzenie, które jedynie w warunkach wskazanych w art. 37 § 1 może zostać zastąpione przez zebranie przedstawicieli.

Zgodnie z tym przepisem warunki te powinny zostać ujęte w statucie, jako że regulacja struktury organizacyjnej spółdzielni, sposobu powoływania i funkcjonowania jej organów należy do spółdzielni, którego zadaniem jest rozwinięcie ramowych przepisów ustawy.

Przedmiot ustawowo zastrzeżony dla statutu nie może być regulowany w inny sposób, w szczególności przez uchwały.

Dlatego też bez znaczenia dla ważności statutu w omawianym zakresie jest powołana przez pozwaną okoliczność, że wymagana przez art. 37 § 1 Prawa spółdzielczego liczba członków spółdzielni wskazana została w uchwale walnego zgromadzenia z dnia 29 stycznia 1985 r., zmieniającej uprzednio obowiązujący statut Spółdzielni.

Również i to, że zmiana statutu w kwestionowanej formie została zarejestrowana nie stanowi o jej ważności, ponieważ rejestracja wadliwego statutu, wynikająca z przeoczenia przez sąd rejestrowy jego braków, nie sanuje zaistniałej niezgodności z prawem.

Uchwała podjęta przez organ ustanowiony i działający w warunkach niezgodnych z wymogami ustawy, jest z tych przyczyn nieważna i dlatego Sąd Wojewódzki zasadnie orzekł o jej uchyleniu, stosownie do treści art. 42 Prawa spółdzielczego.

Powołany w rewizji pogląd, wyrażony w „Komentarzu do Prawa spółdzielczego” pod red. M. Gersdorfa i J. Ignatowicza (Wyd. Prawnicze W-wa 1985), że czynności prawne spółdzielni dokonane w oparciu o statut niezgodny z przepisami prawa są skuteczne, jeżeli tylko nie pozostają w sprzeczności z prawem, a dla bieżącej działalności spółdzielni były niezbędne, nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie.

Odmowa uchylenia nieważnej uchwały, a taką jest uchwała podjęta przez organ powołany na podstawie nieważnych postanowień statutu, może mieć miejsce tylko w wyjątkowych okolicznościach w oparciu o art. 5 kc, gdy żądanie uchylenia takiej uchwały należałoby poczytać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Pozwana nie wskazała w rewizji żadnych okoliczności, które uzasadniałyby taką ocenę żądania powoda ani też okoliczności, które miałyby świadczyć, że uchylona uchwała była niezbędna dla bieżącej działalności spółdzielni.

Dlatego brak podstaw do podważenia zaskarżonego wyroku i z tej przyczyny rewizja, z mocy art. 387 kpc, została oddalona.

(Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 grudnia 1994 r., sygn. I ACr 688/94)

Akt notarialny częściowo nieważny

Art. 52 w zw. z art. 47 § 1 kro oraz art. 58 § 3 kc

Jeżeli akt notarialny jest sprzeczny z ustawą (art. 52 w związku z art. 47 § 1 kro), przy czym ta sprzeczność z ustawą dotyczyła tylko części czynności prawnej, to istniały w świetle art. 58 § 3 kc podstawy do przyjęcia, że nieważnością jest dotknięta tylko ta właśnie część czynności prawnej, obchodząca zakaz wywoływania pewnego skutku prawnego z mocą wsteczną, a mianowicie część wyłączająca wspólność majątkową z mocą wsteczną od ściśle określonej daty.

Wyrok wydany w składzie: przewodniczący — sędzia SA Wiera Rajkowska (spr.), sędziowie SA — Barbara Kamieńska i sędzia SW del. — Katarzyna Tyczka-Rote.

Z uzasadnienia

Prokurator Wojewódzki w Poznaniu wniósł o ustalenie, że majątkowa umowa małżeńska zawarta w dniu 19 sierpnia 1992 r. w Kancelarii Notarialnej w Poznaniu przed notariuszem, pomiędzy Grażyną i Zdzisławem mał-